CLAUDIA DURASTANTI

CIZINKA

KNIHA ZLIN

Cizinka

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

KNIHA ZLIN

Claudia Durastanti

Cizinka – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

CLAUDIA DURASTANTI

CIZINKA

CLAUDIA DURASTANTI

CIZINKA

PŘELOŽILA SÁRA FLEMROVÁ

KNIHA ZLIN

LA STRANIERA
© Claudia Durastanti, 2019
© 2019, La nave di Teseo Editore, Milano
Translation © Sára Flemrová, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7662-330-9
ISBN e-knihy 978-80-7662-338-5 (1. zveřejnění, 2022) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7662-339-2 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-7662-337-8 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

OBSAH

RODINA 9

CESTY 59

ZDRAVÍ 155

PRÁCE & PENÍZE 195

LÁSKA 217

JAKÉ JSI ZNAMENÍ 241

RODINA

Na konci muk
je pocit prázdnoty
Emily Dickinsonová

MYTOLOGIE

Moje matka a můj otec se seznámili v den, kdy se on pokusil skočit z mostu Ponte Sisto v Trastevere. Bylo to vhodné místo, odkud spadnout: třebaže byl dobrý plavec, náraz do vody by ho ochromil, a Tibera byla tou dobou už toxická a zelená.

Moje matka vždycky kráčela s hlavou skloněnou a se shrbenými rameny, jako by pršelo, obzvlášť když byla sama, ale toho dne se na mostě zastavila a uviděla nějakého kluka sedět obkročmo na zídce. Přistoupila blíž, aby mu položila ruku na rameno a stáhla ho zpátky, možná došlo ke krátké potyčce. Přesvědčila ho, aby se uklidnil a zhluboka dýchal, pak se procházeli po městě, opili se a skončili v hotelu s naškrobeným povlečením páchnoucím po čpavku. Před svítáním se matka oblékla a odešla. Musela se vrátit do kláštera a můj otec jí připadal příliš neklidný; ani s ním nezacloumala, aby se rozloučila.

Když dalšího dne spolu s kamarádkami vyšla ze školních vrat, uviděla ho, jak se opírá o auto, které nebylo jeho, s překříženýma rukama, a v tu chvíli pochopila, že je s ní ámen. Vždycky jsem jí záviděla ten mystický a zlověstný výraz, se kterým to vypráví, vždycky jsem na tu apokalypsu žárlila.

Toho dne před školou měl můj otec na sobě úzké džíny a bleděmodrou košili s vyhrnutými rukávy a kouřil červenou marlborku; vykouřil dvě krabičky denně.

Šel ji vyzvednout před státní školu na via Nomentana a od té chvíle začal jejich společný život.

„Jak mě dokázal najít?" říkala. Když jsem byla malá a ona mi ten příběh vyprávěla, proměňovala otce v černokněžníka schopného nás odchytit kdekoli v čase a prostoru a já ji pevně objímala a neodpovídala jsem, zato jsem se ptala sama sebe, jaké to asi je, když po vás nějaký muž takhle touží.

Pak jsem vyrostla a začala jsem poukazovat na tu nejzjevnější skutečnost. „V Římě byla pro holky, jako jsi ty, jenom jedna škola, nebylo to tak těžké." Ona přikyvovala, pak vrtěla hlavou: našel ji, protože musel. Přestože jejich manželství skončilo, nikdy nezalitovala, že ho z toho mostu odvedla: on byl hluchý, ona taky, a v jejich vztahu mělo být něco intimnějšího a hlubšího než láska.

* * *

Můj otec a moje matka se seznámili v den, kdy se ji on pokusil zachránit při napadení před nádražím Trastevere.

Zastavil se, aby si koupil cigarety, a chystal se znovu nasednout do auta, když vtom upoutaly jeho pozornost nekoordinované a prudké pohyby dvou zločinců; kopali nějakou dívku a snažili se jí vytrhnout kabelku. Potom co je zastrašil a zahnal na útěk, zastavil se, aby mojí matce pomohl, a přesvědčil ji, aby se šla k němu domů umýt. V té době ještě žil se svými rodiči: jakmile tu dívku uviděli, sotva dospělou, s tmavou pletí a vlasy mokrými ze sprchy, pomysleli si, že je sirotek.

Ve dvaceti letech měla moje matka široký a sprostý úsměv, zuby kuřačky a rovné černé vlasy na ramena, ostříhané tak, jak to žádné ženě nesluší; občas si je stahovala želvovinovou

sponkou. Bydlela v klášteře a často spala na ulici, studovala jen příležitostně. Sem tam si našla nějaké zaměstnání, aby si něco přivydělala k penězům, které jí rodiče posílali z Ameriky, ale nikdy tam nepřišla včas.

Od toho dne spolu s tátou chodili: mluvili stejným jazykem tvořeným chrčením a slovy vyřčenými příliš nahlas, ale co na ulici poutalo pozornost, bylo jejich chování. Strkali do kolemjdoucích, aniž se otočili nebo omluvili, a vyzařovala z nich vzájemná odlišnost: on měl světle hnědé vlasy, masité rty a ušlechtilé rysy, ona mu sahala sotva po ramena a vypadala, jako by patřila ke gerilovým bojovníkům z džungle.

Před mnoha lety měl můj otec schopnost objevovat se zničehonic: když máma odjížděla za rodinou do Ameriky nebo na pár dní zmizela, anebo mnohem později, když už spolu nežili, se často v pravou chvíli zjevil na odletovém terminálu nebo vykoukl za skleněnými dveřmi, náhle vyšel z výtahu, třískl dveřmi od auta a tím nečekaným pohybem ji přinutil zvednout zrak.

Ona ho poznávala podle klátivého postoje, podle záblesků cigaret; nacházel ji jako raněný lovec zvířata, když už mu neslouží žádné jiné smysly a nechává se vést jen hněvivým instinktem. Můj otec a moje matka se rozvedli v roce 1990. Od té doby se viděli jen párkrát, ale každý z nich otevírá jejich příběh tvrzením, že tomu druhému zachránil život.

DĚTSTVÍ

Moje matka se narodila v posledních dnech roku 1956 na statku u řeky Agri v regionu Basilicata. Mí prarodiče z matčiny strany v zimě obvykle přespávali ve vesnici, a ne v té polorozpadlé barabizně, ale překvapila je sněhová vánice, a tak se moje matka narodila ve chlévě, obklopená kočkami a vyhublými zvířaty. Její rodiče pracovali na polích a ona trávila spoustu času s babičkami. Jedna z nich byla *accidental American* jako já: narodila se v Ohiu, kudy její otec projížděl – o tomhle nomádovi či žoldákovi nemáme žádné zprávy, víme jen, že spustil řadu neuvážených migrací –, a pak se s matkou přestěhovala do Basilicaty, čímž se proměnila v imigrantku naruby, která opustila budoucnost, aby se začlenila do minulosti. (Jako šestiletá dopadnu stejně a přestěhuju se z Brooklynu do basilicatské vesničky, kde žilo víc kusů dobytka než lidí.) Ve vesnici se k ní chovali jako k záhadné osobě: třebaže nikdy nemluvila anglicky, vždycky vlastnila produkty neobvyklých značek, džínovinu, která se neprošoupala, a svíčky, které se neroztekly, ani když hořely celé hodiny. Druhá babička byla tichá a zranitelná, její svět vymezovala popelavá zjevení na nebi, vymítání prováděná

stříbrnou lžičkou přiloženou na čelo, na náboženská procesí chodívala bosá a byla přesvědčená, že vede přednostní dialog s Panenkou Marií.

Když jsem byla malá, moje matka mě brala na procházku podél řeky, poblíž které se narodila, a já jsem si ji jen stěží dokázala spojit s mytickými a bouřlivými vodami, do nichž ji jako čtyřletou ponořili, aby jí srazili horečku při meningitidě. Jakmile si všimli, že má vysokou teplotu, běželi ji namočit do řeky, ale podle lékařů a sousedů ten impulzivní zákrok nebyl k ničemu. Kvůli infekci mohla oslepnout, zešílet, ohluchnout nebo umřít a všechny ženy, které měly za úkol bdít nad jejím životem a modlit se u postýlky, v níž se bezvládně choulila, hlasovaly pro hluchotu. Bude to mít těžké, ale aspoň uvidí svět a nakonec najde způsob, jak se dorozumět.

Můj dědeček Vincenzo byl malý, tmavý a záletný. Když s babičkou Mariou v šedesátých letech emigrovali do Ameriky, neudělali to proto, že byli chudí – což byli – nebo že by sháněli lepší práci, nýbrž proto, že dědeček byl až příliš pozorný k ženám z vesnice a babičku to trápilo. Dědeček na svatbách a na oslavách hrával na akordeon, nosil tmavé kalhoty a košile s rukávy vyhrnutými k loktům, v napomádované kštici sčesané dozadu neměl žádné bílé vlasy. Jejich sňatek byl domluvený: byli bratranec a sestřenice a občas, soudě dle řečí a drbů ostatních lidí z vesnice, to vypadalo, že se moji strýcové narodili malí a moje matka ohluchla vinou toho nedobrého promísení krve. Babička s dědou porušili zákony vzdálenosti a byli za to potrestáni, jenže máma ztratila sluch následkem infekční choroby a strejdové byli malí stejně jako spousta dalších kluků z jižní Itálie v té době. Šlechtici a upíři se pářili mezi sebou, aby zachovali druh, zatímco některé africké kmeny tím podle nepříliš důkladných antropologů chtěly předejít prokletím, a přitom ve skutečnosti existovaly sbírky jasných pravidel, jak zabránit přílišné příbuznosti

mezi milenci; občas se děvče nesmělo zasnoubit ani s chlapcem, který měl stejného ochranného ducha, a kdoví jestli lásky v mojí rodině neskončily špatně právě z tohohle důvodu: protože na sebe narazili neslučitelní duchové a totemy.

Moje babička byla manželka jako z venkovského románu, mírná, když on byl výbušný, praktická, když on se k ničemu neměl. Měla světlou pleť a široká ústa s tenkými rty. V dospívání jí učaroval jiný kluk, stydlivý jako ona, ale mého dědečka chtěla každá, a tak neměla na vybranou. Vzdát se závisti ostatních, to je v malé vesnici skutečné tabu. Když někdo řekl něco přízemního, babička vrtěla hlavou nebo toho nešťastníka umlčela; moc často se nezlobila. Nevěděla, jak svou dceru bránit, když ji nazývali „ta němá" nebo jí říkali, že je to chudinka, na kterou musí Pánbůh dávat větší pozor.

Ve skutečnosti se moje matka bránila sama a s těmi, kdo jí nerozuměli, když mluvila, neměla slitování: jako čtyřletá vylila kotlík vařící vody na sousedku, která ji pomlouvala, což pochopila ze způsobu, jak ta žena gestikulovala a jak se na ni lítostivě dívala. Pak zůstala v okně a smála se a její rodina to potají schvalovala.

Dobře vycházela jen se svými bratry a s babičkami, které mluvily dialektem přes sevřená ústa; bylo nemožné jim odezírat ze rtů, ale měly hmatový instinkt a pořád se jí dotýkaly, stejně jako se moje matka vždy dotýkala mě. Její bratři ve skutečnosti nevěřili, že je hluchá, a když si hráli na schovávanou a nahlas pikali a přitom ji nechávali samotnou v uličkách vesnice, nedělali to proto, aby ji ze hry vyloučili, ale protože se spoléhali na její schopnost se zorientovat. Moji matku nepovažovali za oběť a nikdy jim nepřipadala výjimečná. I dnes, potom co prožili velice odlišné životy, potom co moji strýcové po šedesáti letech strávených ve Spojených státech téměř zapomněli italštinu, s ní mluví, jako by je mohla slyšet, vedou tyhle legrační a asynchronní hovory typické pro rozpadlé rodiny.

Jako malá byla neposedná a nepřátelská, a aby ji její rodiče ukáznili, rozhodli se ji poslat do internátní školy vedené jeptiškami v Potenze. Učitelky si ji pamatovaly podle oslnivého úsměvu; když neměla uniformu, nosila pruhovaná trika a málokdy ji člověk zahlédl s panenkou v ruce.

Na internátu z ní dolovali řeč mučením. Nikdy jsme doma neměli velké kuchyňské nože, protože jí připomínaly školní léta, kdy jí jeptišky z bývalého Ústavu sester kanosiánek přikládaly nůž na jazyk a říkaly jí, ať zakřičí, aby ji naučily vytáhnout zvuky z hlasivek, anebo ji nutily dotknout se elektrických drátů a požadovaly, aby křičela ještě víc nahlas. Takhle se moje matka naučila rozpoznat zvuk svého hlasu.

Mluvila lépe než ostatní holčičky, protože po meningitidě jí ještě zůstaly zbytky sluchu, které slábly, až nakonec navždy zmizely. Zpočátku nežila v hyperbarické místnosti ticha, její hlemýžď se roztříštil nepravidelným způsobem, a tak zvuky přicházely a odcházely a svět byl místem fantasmagorických zjevení a nenadálého vytí. Občas se mi tu hrůzu, kterou zakouší nahluchlá osoba věčně trpící bolestí hlavy, snaží popsat: je to, jako by měla pořád za zády někoho, kdo se ji neustále snaží vylekat. Jako malí jsme to s bráchou skutečně dělali, zničehonic jsme se zjevovali v místnosti a skákali jí na záda, aby sebou při dotyku škubla, doufali jsme, že se zasměje, jenže ona na naše útoky reagovala dlouhým mlčením, během něhož jsme se káli za naši krutost, ale ne dost, abychom s tím přestali. Riziko přepadení ze zálohy jí nevratně proměnila tělo; zkřivila jí hřbet a zbavila ji schopnosti dívat se lidem zpříma do očí.

Na internátu se matka naučila znakovou řeč. Používala ji při komunikaci s jeptiškami, které ji učily, s hluchými kamarádkami, později s mým otcem, ačkoli ten znakování nesnášel, ale se slyšícími nikdy. Nikdy nepožádala své rodiče nebo bratry, aby se ji naučili, nežádala to po svých dětech. Pro mě,

která jsem se dlouho bála mluvit nahlas, není obtížné pochopit, proč odmítla svůj soukromý jazyk prosazovat: znaková řeč je teatrální a viditelná, neustále vás vystavuje okolí. Okamžitě z vás udělá postiženého člověka. Zato bez gestikulování můžete vypadat jen jako poněkud nesmělá a nesoustředěná dívka. Když ostatním odezírala ze rtů, aby zjistila, co říkají, až si zničila oči i nervy, když mluvila tím svým vysokým a silným hlasem s nepravidelně kladenými přízvuky, působila jen jako imigrantka, která neumí gramatiku, jako cizinka. Občas, když se jí řidiči v autobusu ptali, jestli je Peruánka nebo Rumunka, přikyvovala, aniž poskytla další vysvětlení, téměř polichocená jejich omylem.

Kromě sluchu moje matka přišla i o další věci: na internátu ve vodě o kamarádku.

Holčičky jely s jeptiškami do přímořského střediska, na sobě měly smaragdově zelené plavky a plátěné kloboučky zavázané pod bradou na mašličku. Jedna z nich se vydala příliš daleko, nedokázala zakřičet, a tak se stočila do vývrtky a zajela do moře.

Všem žákyním internátu to způsobilo trauma a od té chvíle se hororové příběhy o způsobu, jak můžou zemřít, začaly zhoršovat: báchorky, jež si vyprávěly před spaním tyhle holčičky, samé bezděčné tanečnice, neustále zmítané vnitřními pohyby a odplatami, připomínaly fejetonové romány z devatenáctého století, ty s ilustracemi mrtvých těhotných nevěst, které porodily v rakvi – takové zprávy se kdysi skutečně objevovaly –, ale místo toho v nich vystupovala hluchá holčička, která se nedokázala dorozumět, a tak ji pohřbili kvůli falešné zástavě srdce, a když znovu otevřeli rakev, měla z prstů sedřené nehty, jak jimi drápala o dřevo, stejně jako ten Vergův Zrzoun Malpelo hrabající v červeném pískovém lomu. O smrti té kamarádky mi máma vyprávěla se všemi děsivými detaily a dodnes se kvůli ní bojí jezdit sama výtahem a já plavat.

Máma se vracela domů do San Martina na letní prázdniny, dokud její rodiče neodjeli do Ameriky a nenechali ji v Itálii spolu se starším bratrem, který byl taky na internátu. Mí prarodiče se měli stát imigranty, museli si osvojit nový jazyk, aniž kdy dokonale ovládli ten původní. Moje matka studovala na dobré škole, existovaly pádné důvody, proč ji nechat v Itálii. Navzdory každodenním vzpourám si jeptišky oblíbila a učila se dobře. Babička se ve skutečnosti snažila odvézt dceru s sebou, ale při jedné schůzce se jí učitelky zeptaly: „Opravdu chcete, aby už nedokázala mluvit a cítila se sama v neznámém prostředí? Nemůže za vámi přijet později?“ A ona neuměla odpovědět, měla dost starostí i se svým vlastním odjezdem.

Odjeli, když bylo mámě dvanáct, před cestou jí přivezli bílé šaty a lakované střevíčky, nevhodné pro její věk. Po jejich odjezdu se máma stala ještě neomalenější a divočejší, ale když se jí zeptám, jestli se někdy cítila opuštěná, tvrdí, že ne. Její rodiče horko těžko vychodili obecnou školu. Byli to zábavní a hodní lidé, nijak zvlášť kultivovaní, a přitom jim nechyběla podstatná intuice: nebudou tady navždy, nebudou ji moci chránit na každém kroku. Moje matka se musela osamostatnit a udělala to. Život mého otce se bude odvíjet jinak.

* * *

Matka mého otce byla půvabná švadlena, dcera pastýře z Canale Monterano a jedné ženy z Monteleone di Spoleto, kteří se poznali při sezonním přesunu dobytka. Vyrostla v umbrijské vesnici spolu s matkou a sourozenci; otec rodiny byl jakousi nedůležitou postavou, která se zhmotňovala jen v létě. S bratry vždy vycházela dobře, zatímco se sestrami měla spory kvůli soukromí a žárlivosti.

Té nejstarší ukradla snoubence, z něhož se později stal můj dědeček.

Za druhé světové války si mou babičku Rufinu vzala k sobě domů bohatá rodina, pro kterou šila šaty. Dvořil se jí německý voják, který jí unesl mladšího bratra v přesvědčení, že jde o stoupence komunismu. Babička si ho šla vyzvednout pěšky na statek na konci vesnice: její bratr nebyl komunista, jen bloumal po ulicích, a já jsem neměla tu výsadu mít v rodině partyzány, jen osoby více či méně schvalující vládnoucí moc. Výměnou za bratra slíbila, že vojákům vyspraví ponožky a košile. Jednoho dne jí ten Němec přinesl koš s prádlem na vyprání a pak prohlásil: „Jestli já mít štěstí, vrátit se pro ta blondýna." Babička byla ve vedlejším pokoji s hlavou skloněnou nad šitím, ale nezačervenala se, když uslyšela jeho hlas. V mládí měla měděné vlasy a ještě dnes se tou nepřesností cítí dotčená. Moje babička Rufina nenáviděla fašisty i komunisty, ale k Němcům se chovala laskavě: mladí nacisté byli pod tlakem režimu jako všichni, ale alespoň to byli cizinci, mezi neznámými lidmi je zabíjení snazší.

Když byla mladá, prý se jí dvořil i fotograf z vedlejší vesnice, který jí posílal dopisy přes souseda, ona otevírala obálky a nacházela v nich fotky západů slunce, které ji uváděly do rozpaků a nudily ji; umění ji vždycky otravovalo.

Na večírky v domě boháčů, kteří ji najali jako švadlenu, často chodil lékař z jiné vesničky, ptal se jí, jestli si chce zatančit tango, ale ona se styděla. Ten lékař se jí moc líbil, ale babička o sobě věděla, že je nevzdělaná. Nečetla knihy, sotva uměla psát. Byla krásná, ale co by si počala jako manželka lékaře? Jen by ho ztrapňovala, a tak se zasnoubila s podkovářem, bývalým nápadníkem své starší sestry, a pak se za něj provdala.

Necítila se provinile za to, že jí ho přebrala: vstoupila mezi ně válka, situace se změnila. Mého dědečka „vyhodili dveřmi a on se vrátil oknem" a pochopil, že navzdory pečlivým účesům a marnivosti je ta dívka umanutě spořivá a posedlá penězi stejně jako on.

Oba měli dobrou práci, kterou vykonávali, aniž o ní mluvili; když babička otěhotněla, nevěděla ani, že jí praskne voda, myslela jen na šití na své singrovce z druhé ruky, kterou si v šestnácti letech koupila na splátky.

Měli spolu tři děti. Nejstarší dcera už nežije a můj otec, ten nejmladší, se narodil hluchý.

Teta Wanda, kterou jsem nikdy nepoznala, zemřela jako tříletá. Toho dne babička barvila látky ve vaně s vařící vodou, aby se barva dobře chytila, ale odešla k plotně nebo otevřít někomu, kdo zaklepal na dveře. Tenhle detail se pokaždé, když to vypráví, mění. Vrátila se do koupelny a holčičku našla ve vaně. Celé dny jí za pomoci příbuzných a sousedů měnila obvazy, mazala ji olejem, aby jí hydratovala zvrásněnou pokožku křehkou jako pavučina; po pár dnech její dcera zemřela. Na fotografii v rodinné pohřební nice má pokožku pozměněnou dobovou postprodukcí, přehnaně blankytné šaty a lokýnky; už tehdy byla duch.

Babička Rufina není moc vzdělaná a neumí správně časovat, ale má ve zvyku nazývat barvy jedinečným způsobem a spoléhat se na zastaralá pojmenování; v jejím světě neexistují modré, existuje blankytná a chrpová. Když ji přijdu navštívit, ukazuje mi kožené rukavice nebo vlněné sukně rozložené na posteli; požádám ji, aby vzala ty „hnědé", a ona řekne „čokoládové", růžovou opravuje na bramboříkovou, rozlišuje barvínkovou od pomněnkové; trvá na tom, že je důležité nazývat věci pravými jmény, a já přitom myslím na její dceru, kterou barvy zabily.

Podle babičky můj otec ohluchl kvůli tomu, že se v těhotenství jednou vylekala, když se chystala přejít silnici; zničehonic se odkudsi vyřítilo auto a ona se uprostřed vozovky rozkřičela. Nejdřív předstírala, že to není pravda a že ji táta ve skutečnosti slyší, a nikdy si se synem nebyli tak blízcí jako v té době, oba lhostejní k tomu, co bylo zjevné. Můj dědeček moc nemluvil, musel to být někdo jiný, kdo narušil tlumenou

intimitu jejich rozhovorů a naznačil jí, že je třeba se poradit s lékaři, protože chlapeček neodpovídá. Po zbytečných vyšetřeních na klinikách přišla na řadu poutní místa: na Lurdy neměli babička s dědou dost peněz, ale tátovi se podařilo nechat na sebe sáhnout otce Pia, jenže se znovu probudil hluchý a bez stigmat. Jako malý nebyl tolik neklidný, zlobit začal až potom, co ho poslali na studia do internátu na via Nomentana.

Moje babička pro něj každý víkend jezdila a snášela několikahodinovou cestu autobusem z Monteleone di Spoleto až do Říma, po křivolakých silnicích obklopených jehličnatými lesy a kovovým pletivem svírajícím skály, aby nedošlo k sesuvu, až se jednoho dne s dědečkem rozhodli, že se do Říma přestěhují, aby si tyhle návštěvy usnadnili. Bývala to jedna z nejkrásnějších dívek ve vesnici, se vznosným držením těla, a jako matka všechno zpackala.

Ve městě začala pracovat jako domovnice, ale neměla na to vhodnou povahu, myla schody a nikoho nepomlouvala. Její manžel koval koně ve čtvrti Testaccio, na místě, kde se to dnes už nedělá, mezi polorozpadlými oblouky a dílnami, kde Řím tvořila useň a rez, dřív než se utopí v Tibeře.

DOSPÍVÁNÍ

„Nemůžeš hrát pořád hlavní roli," hulákaly spolužačky pomocí gest, zatímco učitelka něco vysvětlovala u tabule; snažily se upoutat pozornost mojí mámy tím, že jí kopaly do židle nebo jí shazovaly na zem tužky.

Ona nezvedala hlavu a odmítala odpovědět, ale když její spolubydlící trvaly na tom, aby jim vysvětlila, proč by měla hrát hlavní roli ve vánoční besídce nebo v té na konci roku, tvrdila, že je to nutné, protože je ze všech nejlepší. Pak se je snažila rozptýlit a pomáhala jim zkrátit si vlněné sukně, přičemž lemy párala nůžtičkami. Dívky z internátu kráčely po chodbách a vytahovaly z okrajů nitě, každý den ukázaly o kousek kůže víc a čekaly na návštěvu v chlapeckém ústavu, k nimž docházelo přibližně jednou za měsíc. Během těch setkání se matka často vídala se svým bratrem Domenicem, který byl nesmělý a předem rezignovaný, a snažila se mu najít přítelkyni. „S hluchýma je legrace a nemají zábrany," říkala mu. On se bál, že se jí budou podobat, a vzdával to.

Její spolužačky byly přesvědčené, že po maturitě se máma vydá na divadelní dráhu – aby se hluchá dívka stala herečkou, je něco naprosto samozřejmého, vždyť celý její život je

jedno velké představení –, zatímco učitelky ji chtěly nasměrovat na uměleckou školu. Uměla hezky kreslit, plnila sešity bezhlavými postavami a očima vytrženýma z tváří, ale když se jí dostalo pochvaly, krčila rameny: nebyla hloupá, bylo snadné přisoudit jí nějaký talent jen proto, že nic jiného neměla.

Internátní škola v Potenze nabízela dívkám ubytování jen do určitého věku, pak se musely vrátit k rodinám nebo se přestěhovat do jiného ústavu.

Její rodina žila za velkou louží, a tak se matka musela stěhovat z jednoho kláštera do druhého, nebo bydlet u lidí, kteří za peníze ubytovávali tuláky. Dědeček jí hledal dočasná ubytování všude možně v jižní Itálii prostřednictvím notáře, který jí dělal poručníka, pravidelně jí posílal šeky a často spolu telefonovali. Pokaždé když matka cítila, že v ní klíčí nenávist ke spolužákům, nebo k ní do pokoje v noci vlezl nějaký chlap, přesvědčený, že nedovede křičet, běžela do telefonní budky a žádala spojovatelky o hovor na účet volaného, pak čekala na pravidelné a zdlouhavé zvonění, které ohlašovalo spojení s Amerikou, jediný zvuk, jemuž skutečně rozuměla a který se šířil v soustředných kruzích a vibracích uvnitř jejího ucha, dokud se neroztříštil po celém těle, potom co se proměnil v hlas jejího otce. Vyprávěla mu o svých dnech, aniž chápala nebo slyšela jeho odpovědi, ale dokázala po telefonní lince zachytit jakýsi proud a byla si jistá, že ať otci říká cokoli, on jí naslouchá.

Občas jí zaplatil letenku, aby mohla přijet do New Yorku, setkávali se v příletové hale na letišti JFK a dědeček sebou pokaždé trhnul, když uviděl tu inteligentní a divokou dceru, která byla čím dál tím ženštější, ale napomínal ji, protože mluvila příliš sprostě. To léto, kdy jí bylo čtrnáct, ji vzal do jedné ordinace na Manhattanu, o které se dočetl v časopise, kde byla reklama na chirurgický zákrok, při němž se implantují akustická zařízení schopná navrátit sluch. Lékař

s mou matkou dlouho mluvil a pak řekl, že se nedá nic dělat; dědeček mu na chodbě dal pěstí. Pak šli do Soho shánět pro ni zimní kabát, chtěla parku. Máma té čtvrti říkala So-hó. Na fotografii Sochy svobody, kterou společně pořídili během jednoho rodinného výletu, jeden z nich napsal „Ňu-Jórk".

V Americe nosila kraťasy, které odhalovaly její snědá a pevná stehna; sousedi se jí vyptávali, proč má na levé noze jizvy. Jednou se vrhla do plamenů, protože koťátka jedné z jejích hostitelských rodin vlezla do krbu a nikdo je nechtěl zachránit.

Její otec ji bral na Coney Island a zůstával kompletně oblečený na břehu, odkud pozoroval, jak se ty jeho stále neamerické, a přitom už poztrácené děti potápějí, a dával pozor, aby si nerozbily hlavu na skokáncích porostlých řasami, zatímco babička Maria si klekala na bavlněný přehoz a rozdávala kávu a plastové kelímky. Smála se, když jí sousedi, kteří si nedlouho předtím změnili jména – teď se ze všech stal Mike nebo Joe nebo Tony a na svůj dřívější italský život hleděli poněkud otráveně –, říkali, že čekají, že ji uvidí v plavkách, ale ona se nikdy nesvlékala, stejně jako dědeček, který v kalhotách a košili upřeně hleděl na vodu.

Myslel na nejmladšího syna, který ho požádal o peníze, aby si mohl koupit kytaru, na toho staršího, který toho moc nenamluvil a kouřil cigarety, i když neuměl pořádně šlukovat; na toho nejkrásnějšího, kterému neustále hrozilo, že ho podmíněně vyloučí ze školy nebo že přivede do jiného stavu puberťačky ze čtvrti, a pak na tu holčičku, která měla na nohou primitivní škrábance a které uměl akorát kupovat šaty, aby se blýskla v italských školách, kam – jak ji podezíral – docházela zřídka, třebaže se vždycky mohla pochlubit pěkným vysvědčením.

Moje matka si Coney Island spojovala s koncem léta a s kluky, kteří ji po očku pozorovali, zatímco si ždímala vlasy a vytvářela na písku bahnité kaluže, a kteří se vylekali,